

Sygn. akt: I C 244/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2023 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Robert Wysocki
Protokolant:	Sekretarz sądowy Marta Trzebiatowska

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2023 roku w Człuchowie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. T.

przeciwko Skarbowi Państwa Zakładowi Karnemu w C.

o odszkodowanie

1. oddała powództwo,
2. nakazuje wypłacić od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Człuchowie radcy prawnemu Ł. P. kwotę 8.042,96 zł (osiem tysięcy czterdzieści dwa złote dziewięćdziesiąt sześć groszy), tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, w tym kwotę 5 904,00,00 zł (pięć tysięcy dziewięćset cztery złote) tytułem wynagrodzenia powiększonego o należny podatek VAT w kwocie 1.357,92 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt siedem złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze).

Sygn. akt I C 244/17

UZASADNIENIE

W dniu 27 września 2016 r. powód K. T. wniósł do Sądu Rejonowego w Koszalinie pozew przeciwko Skarbowi Państwa Zakładowi Karnemu w C. o zapłatę kwoty 10 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz kwoty 5 000,00 zł dla osób chorych na raka, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazał, iż w Zakładzie Karnym w C. odbywał karę pozbawienia wolności od dnia 22 marca 2016 r. na oddziale terapeutycznym, mimo iż przyjeżdżając do pozwanego był osobą zdrową. Został on osadzony w jednej celi z osobą chorą na świerzb, która go świadomie zaraziła. Fakt umieszczenia go z osobą chorą zgłaszany był przez powoda wielokrotnie zespołowi kadry oddziału terapeutycznego, kierownikowi, wychowawcy, psychologowi i służbie zdrowia, jednak bezskutecznie. Dopiero, gdy powód zaraził się świerzmem, przeniesiono z jego celi zarażoną osobę. Do dnia złożenia pozwu służba zdrowia pozwanego nie była w stanie wyleczyć powoda z tej choroby.

Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2016 r. wydanym w sprawie VIII C 799/16 Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Koszalinie zwolnił powoda K. T. od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla powoda pełnomocnika procesowego z urzędu w osobie radcy prawnego.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2017 r. wydanym w sprawie VIII C 799/16 Sąd Rejonowy w Koszalinie uznał się niewłaściwym miejscowo i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Człuchowie.

Pozwany Skarb Państwa Zakład Karny w C. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyjaśnił, że powód przebywa w Zakładzie Karnym w C. od dnia 23.03.2016 r. i w tym czasie rozmieszczony był na oddziałach mieszkalnych i celach:

- od 23.03.2016 r. do 18.04.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 18.04.2016 r. do 05.05.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 05.05.2016 r. do 31.05.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 31.05.2016 r. do 14.06.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 14.06.2016 r. do 27.06.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 27.06.2016 r. do 11.07.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 11.07.2016 r. do 31.08.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 31.08.2016 r. do 05.09.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 05.09.2016 r. do 14.09.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 14.09.2016 r. do 12.10.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 12.10.2016 r. do 27.10.2016 r. – pawilon mieszkalny(...), cela nr (...),
- od 27.10.2016 r. do 10.11.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 10.11.2016 r. do 13.11.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr(...),
- od 13.11.2016 r. do 07.02.2017 r. – pawilon mieszkalny(...), cela nr(...),
- od 07.02.2017 r. do 11.04.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 11.04.2017 r. do 24.04.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 24.04.2017 r. do 05.06.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 05.06.2017 r. do 19.06.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 19.06.2017 r. do 26.06.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 26.06.2017 r. do 08.07.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 08.07.2017 r. do nadal – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...).

Pozwany podkreślił, że powód nie przebywał w warunkach tzw. przeludnienia. Ponadto przebywając w pozwanej jednostce miał możliwość korzystania z:

- radia i telewizji,

- książek znajdujących się w bibliotece centralnej zakładu karnego,
- codziennie dostarczanej do oddziałów mieszkalnych prasy,
- organizowanych na terenie zakładu poza oddziałem mieszkalnym imprez kulturalno – oświatowych w postaci koncertów, przedstawień, wystaw, spotkań z artystami, prezentacji,
- różnego rodzaju konkursów organizowanych przez referat kulturalno – oświatowy,
- korzystania z usług religijnych poza obrębem oddziału mieszkalnego w postaci nabożeństw, katechez, spotkań z grupami wyznaniowymi,
- 2 razy w tygodniu mógł korzystać ze świetlicy do zajęć sportowych, która jest wyposażona w niezbędny sprzęt do rekreacji ruchowej oraz świetlicy pawilonowej, w której znajduje się stół do tenisa stołowego, TV,
- mógł uczęszczać również na zajęcia sportowe na placu sportowym, gdzie zajęcia odbywają się na świeżym powietrzu, skazani mogą grać w gry zespołowe jak piłka nożna, siatkówka, koszykówka, korzystać z urządzeń rekreacyjnych znajdujących się w obiekcie (zgodnie z tygodniowym planem zajęć sportowych ZK C.).

Odnosnie do zarzutu dotyczącego zarażenia świerzem pozwany wyjaśnił, że w dniu 08.08.2016 r. powód zgłosił się do lekarza z powodu pojedynczych, nieswoistych zmian skórnych krostkowych. Udzielono mu wówczas konsultacji medycznej oraz został skierowany do lekarza dermatologa. Lekarz ten miał go przyjąć w dniu 10.08.2016 r., jednak powód odmówił przedmiotowej konsultacji. Następnie w dniu 05.09.2016 r. zgłosił się z już wyraźniejszymi – choć niespecyficznymi – rozszanymi zmianami skórnymi. Wówczas także otrzymał stosowne leczenie oraz został skierowany do lekarza dermatologa. W dniu 11.09.2016 r. rozpoznano u powoda świerz. Na skutek przedmiotowej diagnozy wdrożono leczenie oraz odpowiednie środki prewencyjne – zgodnie z opracowaną w tym przedmiocie procedurą tj. wymiana pościeli, ubrań. Kolejny raz z powodu zmian skórnych powód badany był w dniu 28.09.2016 r. Zastosowano wówczas odpowiednie leczenie oraz (kolejny raz) opisane środki prewencyjne. Ostatni preparat przeciwświerzbowy powód otrzymał w dniu 06.10.2016 r. Pozwany wskazał, że z dokumentacji lekarskiej wynika, że powód leczony był kolejnymi preparatami przeciwświerzbowymi i czynności te zakończyły się wyleczeniem pacjenta.

Pozwany podkreślał, że w pozwanej jednostce opracowane są procedury związane z wystąpieniem podejrzenia lub zachorowania na świerz przez osobę pozbawioną wolności, które są każdorazowo bezwzględnie stosowane. Wyjaśnił również, że osoby osadzone w Zakładzie Karnym w C., jak również cele mieszkalne, w których są rozmieszczone, wyposażone są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19.12.2016 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, jak również z poprzedzającym je rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.01.2014 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Pozwana jednostka posiada ponadto umowę na usługi pralnicze z (...) w C.. Oznacza to, że każdy z osadzonych miał zapewnioną np. własną, czystą odzież, środki higieny, pościel, ręczniki, własne odrębne łóżko. Odbywając karę powód miał zatem możliwość zachowania odpowiedniej intymności i odrębności koniecznej dla ochrony jego zdrowia.

Pozwany wskazał także, że w pozwanej jednostce funkcjonuje Służba Zdrowia. W każdym czasie powód mógł zgłosić się do lekarza o poradę jak unikać zarażenia różnymi chorobami. Ponadto Zakład Karny w C. kontrolowany jest przez Państwowego Inspektora Sanitarnego w C. i podczas tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pozwany przyznał, iż w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w pozwanej jednostce powód składał skargi dotyczące przedmiotu niniejszego postępowania. Badane były one zarówno przez Dyrektora Zakładu Karnego w C., przez Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej w K., jak również przez Sędziego Penitencjarnego Sądu Okręgowego w S. w trybie nadzoru penitencjarnego. Żaden z tych organów nie dopatrzył się uchybień ze strony administracji pozwanej jednostki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód K. T. ma obecnie 36 lat, posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na stałe, wymaga częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Choruje na kręgosłup i padaczkę pourazową, astmę oskrzelową oraz schizofrenię.

bezsporne, nadto dowód: opinia biegłego z dnia 21.09.2022 r. k. 605-623

Powód został osadzony w Zakładzie Karnym w C. w dniu 23 marca 2016 r. Podczas pobytu w pozwanej jednostce, przebywał w następujących pawilonach i celach:

- od 23.03.2016 r. do 18.04.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 18.04.2016 r. do 05.05.2016 r. – pawilon mieszkalny(...), cela nr (...),
- od 05.05.2016 r. do 31.05.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 31.05.2016 r. do 14.06.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 14.06.2016 r. do 27.06.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 27.06.2016 r. do 11.07.2016 r. – pawilon mieszkalny(...), cela nr (...),
- od 11.07.2016 r. do 31.08.2016 r. – pawilon mieszkalny(...), cela nr (...),
- od 31.08.2016 r. do 05.09.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr(...),
- od 05.09.2016 r. do 14.09.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 14.09.2016 r. do 12.10.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr(...),
- od 12.10.2016 r. do 27.10.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 27.10.2016 r. do 10.11.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 10.11.2016 r. do 13.11.2016 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 13.11.2016 r. do 07.02.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr(...),
- od 07.02.2017 r. do 11.04.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 11.04.2017 r. do 24.04.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 24.04.2017 r. do 05.06.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 05.06.2017 r. do 19.06.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...),
- od 19.06.2017 r. do 26.06.2017 r. – pawilon mieszkalny (...), cela nr(...),
- od 26.06.2017 r. do 08.07.2017 r. – pawilon mieszkalny(...), cela nr(...),
- od 08.07.2017 r. do nadal – pawilon mieszkalny (...), cela nr (...).

bezsporne, nadto dowód: wyjaśnienia powoda w dniu 23.10.2017 r. k. 109-111, wydruk przeglądarki historii rozmieszczenia k. 75-77

Podczas pobytu w Zakładzie Karnym w C. powód nie przebywał w warunkach tzw. przeludnienia. Ponadto miał możliwość korzystania z:

- radia i telewizji,
- książek znajdujących się w bibliotece centralnej zakładu karnego,
- codziennie dostarczanej do oddziałów mieszkalnych prasy,
- organizowanych na terenie zakładu poza oddziałem mieszkalnym imprez kulturalno – oświatowych w postaci koncertów, przedstawień, wystaw, spotkań z artystami, prezentacji,
- różnego rodzaju konkursów organizowanych przez referat kulturalno – oświatowy,
- korzystania z usług religijnych poza obrębem oddziału mieszkalnego w postaci nabożeństw, katechez, spotkań z grupami wyznaniowymi,
- 2 razy w tygodniu mógł korzystać ze świetlicy do zajęć sportowych, która jest wyposażona w niezbędny sprzęt do rekreacji ruchowej oraz świetlicy pawilonowej, w której znajduje się stół do tenisa stołowego, TV,
- mógł uczęszczać również na zajęcia sportowe na placu sportowym, gdzie zajęcia odbywają się na świeżym powietrzu, skazani mogą grać w gry zespołowe jak piłka nożna, siatkówka, koszykówka, korzystać z urządzeń rekreacyjnych znajdujących się w obiekcie (zgodnie z tygodniowym planem zajęć sportowych ZK C.).

bezsporne

Każdy z osadzonych ma zapewnioną własną, czystą odzież, środki higieny, pościel, ręczniki oraz własne odrębne łóżko. Swoją prywatną odzież osadzeni mają możliwość wyprać w pralni zakładu karnego. Usługi pralnicze w Zakładzie Karnym w C. wykonuje (...) w C..

bezsporne, nadto dowód: zeznania świadka D. S. w dniu 23.11.2017 r. k. 157-158

W okresie od 28 kwietnia 2016 r. do 5 maja 2016 r. i w okresie od 5 maja 2016 r. do 13 maja 2016 r. powód przebywał na oddziale terapeutycznym, pawilonie (...), w celach odpowiednio (...) i (...) wspólnie z osadzonym P. N.. P. N. od jakiegoś czasu borykał się z problemami skórnymi, posiadał wysypkę i zaczerwienienia na szyi i ramionach. Było to jednak związane ze stwierdzoną u niego łuszczycą i świerzbiczką.

Powód natomiast podejrzewał, że osoba ta choruje na świerzb i z obawy przed zarażeniem się tą chorobą, zgłaszał wychowawcy swój sprzeciw na wspólne osadzenie w jednej celi z P. N.. O swoich obawach i niezadowoleniu mówił również psychologowi B. K.. Manifestował swoje niezadowolenie w trakcie wizyt w celi, przy wydawaniu posiłków, podczas rozmów z wychowawcą. Aby nie eskalować pogłębiającego się konfliktu pomiędzy współosadzonymi, przeniesiono ich do różnych cel. Dodatkowo powoda ukarano za niewłaściwe zachowanie poprzez osadzenie go w celi izolacyjnej na okres 14 dni.

dowód: historia rozmieszczenia powoda k. 75-77, historia rozmieszczenia P. N. k. 179, 291-297, zeznania świadka B. K. w dniu 11.01.2018 r. k. 184-185, zeznania świadka W. K. w dniu 11.01.2018 r. k. 185-186

Pierwsze oznaki zakażeniem świerzbem powód odczuwał już w lipcu 2016 r., lecz odmówił wizyty u dermatologa w dniu 06.07.2016 r.

W sierpniu 2016 r. podczas wydawania stałych leków, powód poskarżył się pielęgniarce na problemy skórne w postaci krostek na przedramionach. Z tego powodu skierowała go do lekarza dyżurnego. Lekarz dyżurny zalecił powodowi

Clemastin i skierował go na wizytę u lekarza dermatologa, która miała odbyć się w dniu 10.08.2016 r. Powód jednak odmówił wizyty u specjalisty.

dowód: zeznania świadka K. W. w dniu 11.01.2018 r. k. 186-187, książka dermatologa k. 214-217, opinia biegłego z dnia 21.09.2022 r. k. 605-623

Powód ponownie uskarżał się na świąd skóry w dniu 19 sierpnia 2016 r. Lekarz dyżurny przepisał mu maść Novoscabin. W dniu 5 września 2016 r. podczas wizyty u lekarza dyżurnego powód w dalszym ciągu uskarżał się na problemy skórne w postaci wyprysków na rękach i nogach. Zalecono mu dalsze stosowanie maści Novoscabin oraz został skierowany na pilną konsultację do dermatologa, gdzie w dniu 11 września 2016 r. rozpoznano u powoda świerzby. Dermatolog wdrożył leczenie przeciwświerzbowe. Powodowi oraz współosadzonym powoda przepisano maść Crotamiton, którą mieli stosować przez 3 dni.

Nadto zgodnie z procedurą higieniczną przyjętą w Zakładzie Karnym w C. w zakresie postępowania z osadzonymi, u których stwierdzono podejrzenie lub zachorowanie na świerzby, w celi, w której przebywał powód, wymieniono wszystkim osadzonym materace, pościelenie, koce oraz ubrania. Nie przeprowadzono dezynfekcji celi.

dowód: zeznania świadka K. S. w dniu 23.11.2017 r. k. 158-159, zeznania świadka K. O. w dniu 11.01.2018 r. k. 187-188, zeznania świadka L. C. w dniu 23.03.2021 r. k. 504-505, opinia biegłego z dnia 21.09.2022 r. k. 605-623

Kolejne badanie zmian skórnych u powoda przeprowadzono w dniu 28 września 2016 r. Kontynuowano leczenie przeciwświerzbowe lekiem Crotamiton oraz powtórzono procedurę higieniczną w celi, w której przebywał powód.

Na wizycie w dniu 6 października 2016 r. w dalszym ciągu widoczne były zmiany na skórze tułowia u powoda. Zalecono mu Infectoscab. Na wizycie kontrolnej w dniu 13.10.2016 r. u powoda nie stwierdzono zmian chorobowych. Zalecono mu badanie kontrolne w styczniu 2017 r. Powód odmówił jednak wizyty kontrolnej.

dowód: procedura higieniczna nr 19 k. 79-81, książka dermatologa k. 214-217, opinia biegłego z dnia 21.09.2022 r. k. 605-623

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 10.000,00 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę przez zarażenie świerzbowcem w warunkach osadzenia w Zakładzie Karnym w C. oraz zasądzenia 5000,00 zł dla osób chorych na raka. Zatem powód opierał swoje roszczenie na stosunku zobowiązaniowym wywodzonym z zasad odpowiedzialności podmiotu za czyny niedozwolone jego funkcjonariuszy wykonujących powierzone obowiązki.

Na gruncie prawa polskiego można uzasadnić żądanie powoda z tytułu zadośćuczynienia regulacją wynikającą z art. 23 k.c. i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., bowiem pozwany zobowiązany był do zapewnienia powodowi takich warunków bytowych i sanitarnych, w których godność ludzka i zdrowie nie doznałyby istotnego uszczerbku.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c., ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne; w razie dokonanego naruszenia może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, ażeby złożyła oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie; wreszcie na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego. Z kolei art. 448 k.c. stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Do dóbr osobistych podlegających ochronie prawnej zaliczyć należy godność osobistą, mimo że nie jest ona wprost wymieniona w art. 23 k.c., zawierającym jedynie przykładowy katalog dóbr osobistych. Godność jako przedmiot

szczególnej ochrony prawnej wymieniona została natomiast w art. 30 Konstytucji, zgodnie z którym przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Ponadto, jak stwierdził Sąd Najwyższy do katalogu dóbr osobistych podlegających ochronie niewątpliwie należy zaliczyć prawo do godnego odbywania kary pozbawienia wolności, a działania naruszające te dobra mogą rodzić odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 24 i 448 k.c. (wyrok z dnia 17 marca 2010 r., sygn.. II CSK 486/09)

Podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa określa art. 417 § 1 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Przepis ten jest rozwinięciem normy rangi konstytucyjnej wyrażonej w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jak została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.

Wynikająca z art. 417 k.c. oraz z art. 77 Konstytucji RP odpowiedzialność Skarbu Państwa jest odpowiedzialnością za samo naruszenie prawa przy wykonywaniu władzy publicznej, jest oderwana od zawinienia. Delikt ten obejmuje zaniechania ze strony organu państwowego lub samorządowego, jeżeli ciążył na nim obowiązek działania wyznaczony przez obowiązujące przepisy prawa. Również przepisy art. 24 kc i 448 kc stanowiące podstawę roszczeń z tytułu naruszenia dóbr osobistych, nie wymagają dla obciążenia sprawcy tego naruszenia wykazania po jego stronie winy oraz przewiduje domniemanie bezprawności jego działania (uchwała SN z dnia 18 października 2011 r., sygn.. III CZP 25/11).

Obecnie brak jest przepisów rangi międzynarodowej, które regulowałyby ściśle kwestię warunków bytowych osób pozbawionych wolności. Jednakże każde Państwo musi zapewnić osadzonym godziwe warunki odbywania kary pozbawienia wolności. Jest to jeden z podstawowych wymagań demokratycznego państwa prawnego, które znajduje wyraz w normach prawa międzynarodowego. Każda osoba pozbawiona wolności musi być traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka (art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z dnia 19 grudnia 1996r. (Dz. U. 1977r., Nr 38, poz. 167). W związku z powyższym nie budzi wątpliwości, że każda osoba pozbawiona wolności ma prawo być osadzona w zakładzie karnym w godziwych i humanitarnych warunkach, gdzie nie jest naruszona godność ludzka. Warunki takie gwarantuje również Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 40, 41 ust. 4 i art. 47.

Zdaniem powoda, przebywanie w celi, w której nie zapewniono mu godnych warunków bytowych osadzono go wspólnie z osobą zarażoną świerzbowcem, naruszało jego dobra osobiste w postaci godności i z tej też przyczyny domagał się zadośćuczynienia.

Przesłanką odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych jest bezprawność tj. sprzeczność z przepisami albo zasadami współżycia społecznego. Zaznaczyć jednak należy, że pewne niedogodności są związane z pozbawieniem wolności. W związku z powyższym, z uwagi na zastrzeżenia powoda należy rozważyć czy jego zarzuty stanowią naruszenie w/w norm, czy jednak dolegliwości, z którymi nie będzie związana odpowiedzialność pozwanego.

Dla przyjęcia odpowiedzialności z zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych zgodnie z art. 24 k.c. konieczne jest zaistnienie 3 przesłanek, a więc oprócz bezprawności działania sprawcy również dwie inne przesłanki tj.: istnienie dobra osobistego podlegającego ochronie, jego naruszenie lub zagrożenie.

Samo stwierdzenie bezprawności zachowania jest tylko jedną z trzech przesłanek jego odpowiedzialności. Nie może więc samo przez się prowadzić do odpowiedzialności pozwanego. Odpowiedzialność ta powstaje dopiero z chwilą jednoczesnego spełnienia powyższych trzech przesłanek.

Podkreślić należy wobec twierdzeń powoda, iż doznał trwałego zszpecenia, Sąd rozpoznając niniejszą sprawę, dokonał również oceny odpowiedzialności deliktowej dla zaistnienia której konieczne jest zawsze współistnienie trzech przesłanek, a mianowicie powstanie szkody – rozumianej jako uszczerbek w dobrach prawem chronionych osoby pokrzywdzonej, przy czym chodzi tu o uszczerbek o charakterze zarówno majątkowym, jak i niemajątkowym.

Istotnym jest, że zakres kompensacji, a zwłaszcza elementy szkody podlegające wynagrodzeniu powinny być ustalone na podstawie odpowiednich regulacji Kodeksu Cywilnego, w szczególności art. 361 § 2 kc (por. Z. Radwański, Odpowiedzialność odszkodowawcza za szkody wyrządzone przy wykonywaniu władzy, s. 15; J. Kremis, W. Dubis, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC 2017, s. 840; Z. Banaszczyk, Odpowiedzialność za szkody wyrządzone, 2015, s. 124 i nast.; por. wyr. TK z 4.12.2001 r., SK 18/00, OTK 2001, Nr 8, poz. 256 oraz z 23.9.2003 r., K 20/02, OTK-A 2003, Nr 7, poz. 76; wyr. SN z 27.10.2011 r., V CSK 489/10, Legalis; wyr. SA we Wrocławiu z 29.3.2012 r., I ACa 180/12, Legalis).

Kolejną przesłanką jest wystąpienie zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy oznaczonego podmiotu oraz związek przyczynowy między owym zdarzeniem i szkodą. Zdarzenia, z którymi ustawa łączy obowiązek naprawienia szkody uregulowane są różnie, w zależności od tego czy dotyczą one czynów własnych, czynów cudzych, wyrządzenie szkody przez rzeczy czy działanie siły przyrody, przy czym zdarzenia te są jednoznaczne z przyczyną sprawczą szkody tylko w odniesieniu do odpowiedzialności za wyrządzenie szkody czynem własnym, a przy odpowiedzialności za cudze czyny występuje sprawca bezpośredni oraz pośredni, który w razie zaistnienia określonych okoliczności odpowiada za skutki zaistnienia przyczyny sprawczej szkody. Natomiast pojęcie związku przyczynowego należy zawsze oceniać na zasadach ogólnych wynikających z art. 361 § 1 kc, tak więc Skarb Państwa i inne wymienione w komentowanym przepisie osoby prawne ponoszą odpowiedzialność za normalne następstwa niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej. Na znaczenie przesłanki adekwatnego związku przyczynowego dla stwierdzenia odpowiedzialności na podstawie analizowanych przepisów wielokrotnie zwracała uwagę judykatura, podkreślając, że nie każde naruszenie prawa będzie stanowiło podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej, ale jedynie takie, które jest warunkiem koniecznym powstania szkody, będącej jego normalnym następstwem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 roku, III CSK 243/09, Legalis; wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 30 grudnia 2010 roku, I ACa 925/10, Legalis; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2012 roku, IV CSK 406/11, OSN 2012, Nr C, poz. 68, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2013 roku, III CZP 23/13, OSNC 2013, Nr 11, poz. 122; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 4 listopada 2015 roku, I ACa 310/15, Legalis; Z. Banaszczyk, w: Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2015, s. 1368, Nb 30).

W przypadku funkcjonariuszy państwowych, państwowych osób prawnych odrębną i samodzielną podstawę odpowiedzialności jednostek za szkody przez nich wyrządzone stanowią przepisy od art. 417 k.c. i następne. Wedle zasad w nich wyrażanych zdarzenia, które rodzą odpowiedzialność odszkodowawczą tych jednostek, polegają przede wszystkim na bezprawnym zachowaniu ich funkcjonariusza przy wykonywaniu powierzonych mu obowiązków. Jeżeli przy tym między zdarzeniem a powstałą szkodą istnieje normalny związek przyczynowy, jednostka ta winna naprawić powstałą szkodę.

Podstawową przesłanką tej odpowiedzialności jest to, aby zachowanie funkcjonariuszy miało charakter bezprawny, rozumiany jako sprzeczność działania lub zaniechania z szeroko pojętym porządkiem prawnym, który obejmuje nie tylko przepisy prawa podmiotowego i zasady współżycia społecznego, lecz również ogólny obowiązek ostrożności jaką każdy w społeczeństwie powinien zachować, aby nie wyrządzić szkody. (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z 21 października 1970 – OSP i KA z 1972 poz. 41, z 12 maja 1972 – OSN z 1973 poz. 28 oraz z 17 września 1975 – OSN 1976 poz. 85).

Bez znaczenia jest natomiast, który konkretnie funkcjonariusz działał w taki sposób. Dla przyjęcia bowiem odpowiedzialności jednostki wystarczy wykazać, że zachowania takiego (działania lub zaniechania) dopuścił się członek określonego zespołu, albo szkoda powstała w związku z zaniedbaniem obowiązków przez funkcjonariuszy nadzorujących określone dziedziny działalności.

Ciężar dowodu, zgodnie z treścią art. 6 kc, co do wykazania powyższych przesłanek spoczywa na poszkodowanym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 listopada 2016 roku, I ACa 1767/15, Legalis; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 grudnia 2016 roku, I ACa 656/16, Lex; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2016 roku, I ACa 1999/15, LEX Nr 2185490; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 grudnia 2016 roku, VI ACa 11/16, Legalis).

W ocenie Sądu, strona powodowa nie wykazała w niniejszej sprawie żadnej z przesłanek odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa. Przede wszystkim nie wykazała, aby powód poniósł jakąś szkodę. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że K. T., po zgłoszeniu się z objawami świerzbu do ambulatorium Zakładu Karnego w C., został niezwłocznie poddany właściwemu leczeniu, które w niedługim czasie doprowadziło do jego całkowitego wyleczenia. Po przebytej chorobie nie pozostał u powoda żaden ślad.

Powód nie wykazał również, aby pozwany w jakikolwiek sposób naruszył obowiązujące przepisy prawa, czy też przyjęte procedury dotyczące postępowania w przypadku stwierdzenia u jednego z osadzonych świerzbu. Skazany, u którego wykryto świerzb, był natychmiast poddawany leczeniu oraz izolacji, wszystkie jego rzeczy osobiste były prane. Współosadzeni również byli poddawani profilaktycznemu leczeniu maścią Crotamiton. Wymieniono wszystkim pościelenie, materace, koce oraz ubrania.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że z okoliczności sprawy nie wynika, aby powód zaraził się świerzbowcem w okolicznościach wskazanych w pozwie, tj. od osadzonego P. N. u którego nie stwierdzono, aby chorował na świerzb w okresie w którym zaraził się powód, lecz jego problemy skórne wynikały z stwierdzonej choroby łuszczycy oraz świerzbiączki. Osadzony ten został przeniesiony do innej celi z uwagi na pretensjonalne zachowanie powoda spowodowane jego podejrzeniami, że w/w zarażony jest świerzbowcem.

Powód K. T. zarzucił pozwanemu, że podczas odbywania kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w C. został narażony na zarażenie świerzbowcem poprzez osadzenie go osobą zarażoną, a następnie został zarażony chorobą skórną w postaci świerzbu.

Aktami normatywnymi, które w okresie, kiedy powód odbywał karę pozbawienia wolności regulowały obowiązki zakładów karnych w przedmiocie zapewnienia osobom osadzonym świadczeń zdrowotnych były m.in. Kodeks Karny Wykonawczy oraz Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 czerwca 2012 r. - w sprawie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności. Zgodnie z art. 115 par. 1 kkw „skazanemu zapewnia się bezpłatne świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne”. W świetle powyższych regulacji działalność Zakładu Karnego w C. nie miała charakteru niezgodnego z prawem. Jak wynika ze zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji medycznej, powodowi K. T. zapewniono stałą opiekę medyczną, w tym opiekę specjalistyczną.

W ocenie Sądu, nie potwierdziły się zarzuty powoda K. T. dotyczące rzekomych zaniedbań służb medycznych Zakładu Karnego w C. w zakresie diagnostyki i leczenia ujawnionych u powoda chorób skórnych. W tym zakresie twierdzeniom powoda przeczą zeznania świadków tj. personelu medycznego Szpitala Zakładu Karnego w C. w osobach lekarzy i pielęgniarek, które Sąd w całości podzielił i uznał za wiarygodne. Świadkowie zeznali, że powód zgłosił się do lekarzy z nieswoistymi zmianami skórnym podczas konsultacji lekarskiej skierowano powoda na konsultację z lekarzem dermatologiem w dniu 10 sierpnia 2016 roku z której powód nie skorzystał. Ponownie zgłosił się na konsultację lekarską w dniu 5 września 2016 roku i został skierowany do lekarza dermatologa w dniu 11 września 2016 roku podczas której to konsultacji lekarz stwierdził zarażenie świerzbowcem i wdrożył leczenie objawowe, które przy tego rodzaju chorobie się stosuje i po kilku tygodniach odniosło ono oczekiwany efekt i doszło do wyleczenia choroby. Podkreślić należy iż powód na początku nie współpracował w zakresie przyjętej terapii i nie używał przypisanych leków w postaci maści co stwierdził świadek G. F. obserwujący celę monitorowaną w której przebywał powód po rozpoznaniu zarażenia świerzbowcem.

Powołany w sprawie biegły lekarz dermatolog z listy Prezesa Sądu Okręgowego w Bydgoszczy w przedłożonej opinii stwierdził, iż powód chorował na świerzbowca. Zarażenie w/w pasożytem nastąpiło w trakcie osadzenia w Zakładzie Karnym w C., a źródłem zarażenia był człowiek aktualnie chory i do zakażenia doszło przy bliższym kontakcie z chorym oraz przy korzystaniu z tych samych przedmiotów. Zdaniem biegłego choroba nie pozostawiła trwałych następstw, po badaniu powoda biegły również takowych nie stwierdził a sam powód nie uskarżał się na dolegliwości subiektywne lub jakiegokolwiek zmiany skórne. Ponadto w ocenie biegłego leczenie powoda w warunkach izolacji więziennej przebiegało prawidłowo, w szczególności wdrożono właściwą terapię, nie wystąpiły zaniedbania ze strony Służby Więziennej,

zapewniono K. T. właściwą opiekę medyczną. Najprawdopodobniej powód zaraził się świerzbowcem od któregoś ze współosadzonych.

W ocenie Sądu biegły lekarz dermatolog A. Z. dokonał analizy dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, zapoznał się z zeznaniami świadków oraz twierdzeniami stron oraz przeprowadził osobiście badanie powoda zgodnie z doświadczeniem zawodowym oraz wskazaniem wiedzy z zakresu dziedziny, którą reprezentuje, a następnie wyciągnął adekwatne i logiczne wnioski. Przedłożona opinia jest jasna i wyczerpująca, dlatego należy ją podzielić i uznać za pełnowartościowy materiał dowodowy. Podkreślić należy, iż strony nie zgłaszały co do niej zastrzeżeń, a jedynie pełnomocnik powoda polemizował z argumentami przedstawionymi przez biegłego w opinii w piśmie procesowym z dnia 25 listopada 2022 roku (k.647-648).

Zdaniem Sądu, nie sposób było uwzględnić zarzutów powoda K. T., który najprawdopodobniej oczekiwał wywiązywania się przez administrację Zakładu Karnego w C. wręcz z abstrakcyjnych obowiązków. Nie tylko w takich placówkach jak zakłady karne nie sposób przecież utrzymywać sterylnych warunków, a choroby skórne w postaci świerzbu nierzadko zdarzają się właśnie w dużych skupiskach ludzkich. Rozprzestrzenianie się takich chorób ma miejsce choćby w placówkach edukacyjnych, gdzie w jednym miejscu przebywa znaczna liczba dzieci lub młodzieży.

Powód K. T. zdaje się zapominać, że znajduje się w zakładzie karnym i jak wielokrotnie potwierdził w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy – dolegliwości, uciążliwości i niedogodności związane z pobytem w takim zakładzie, nie mogą niejako automatycznie świadczyć o naruszaniu dóbr osobistych osadzonego i bezprawności działania administracji takiej placówki.

Najistotniejsze w sprawie pozostaje to, że w stosunku do powoda wdrożono właściwe i zgodne z prawem procedury medyczne, jak również zastosowano prawidłowe leczenie, które w odniesieniu do stwierdzonej choroby skórnej – doprowadziło do jej wyleczenia.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, nie było podstaw do przypisania w niniejszej sprawie odpowiedzialności Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w C. Artykuły 417 i 448 kc łączą obowiązek naprawienia szkody jedynie z takim działaniem, które jest niezgodne z prawem. W okolicznościach niniejszej sprawy należy stwierdzić, że postępowanie Zakładu Karnego w C. było niewątpliwie zgodne z regulacjami prawnymi dotyczącymi zasad udzielania świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności. Powód K. T. miał zapewnioną stałą i bezpłatną opiekę medyczną. W trakcie procesu powód nie udowodnił, iż działanie pozwanego nosiło znamiona niezgodności z prawem, co w niniejszej sprawie miałooby kluczowe znaczenie dla określenia zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Nie ma żadnych dowodów na to, iż leczenie, któremu poddawano powoda było niezgodne z zasadami sztuki lekarskiej oraz, aby było ono przeprowadzone nieprawidłowo, a jego następstwem było wystąpienie szkody. To samo dotyczy zastosowania wobec powoda procedury medycznej w postaci kwarantanny. Podkreślić należy, że powód był przyjmowany do lekarza wielokrotnie; faktycznie bezpłatna opieka lekarska w jednostkach penitencjarnych jest często bardziej dostępna, niż ma to miejsce w warunkach wolnościowych – szczególnie chodzi tu o dostęp do lekarzy specjalistów; w wypadku wystąpienia zwykłych „sezonowych” chorób nie zawsze niezbędna jest wizyta u lekarza, przy czym osadzeni mają dostęp do podstawowych środków medycznych stosowanych w wypadku wystąpienia takich dolegliwości. Twierdzenia powoda zawarte w uzasadnieniu pozwu nie zostały poparte żadnymi wiarygodnymi dowodami, a z kolei dowody przeprowadzone w sprawie twierdzeniom tym zdecydowanie przeczą.

Mając na uwadze całokształt przedstawionych powyżej okoliczności, na podstawie art. 417 kc w zw. z art. 448 kc w zw. z art. 24 kc oraz art. 77 ust. 1 Konstytucji RP Sąd oddalił powództwo jako nieuzasadnione.

Wobec sytuacji materialnej powoda wynikającej ze złożonego przez niego oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku i źródłach utrzymania, Sąd na podstawie art. 102 kpc odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

Ponadto Sąd przyznając na rzecz r.pr. Ł. P.. wynagrodzenie za pomoc prawną świadczoną powodowi z urzędu na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych w zw. z § 4 ust 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez

Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu; przytoczone akty prawne w związku z brzmieniem wyroku TK z dnia 20 grudnia 2022 roku sygn.. SK 78/21 zawierają uregulowania dotyczące stawek maksymalnych wynagrodzenia przyznawanego za pomoc prawną świadczoną z urzędu; nie budzi wątpliwości Sądu, iż zaangażowanie pełnomocnika oraz ilość podjętych czynności procesowych uzasadniają przyznanie wynagrodzenia na poziomie wskazanym przez niego spisie kosztów.